

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

De quibusdam specialibus impositionibus de quibus meminit Corduba, &
de tributo generali Valentiaë. Cap. XXXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

tur absoluendum tantundem ac diuites, quia ius civile & canonicum reprobant exactiones pro expositione reru ad vsus domi necessarios. Quare ex mente horum doctorum & Victoria non puto culpandos hos, si causa redimendi sua vexatione se occultauerint diuertendo ab itinere, non ob id ausim eos damnare licet hoc facere, id est se occultare, aut diuerrere a via reliquis non sit ita tutum aut permissum contra Victoria. vide Syluest. gabella. 3. q. 5.

¶ Tertio dico ex mente eiusdem Metinae collectam, id est tributum verbo *pecho*, nuncupatum nullus tenetur soluere antequam petatur, quia nullus tenetur prodere suam ignobilitatem, & credo ita est in vsu & de *sisa*, id est profus est dicendum, quod non est soluenda antequam petatur.

¶ Sed de vectigali *alcabala* nuncupato ait Sotus loco citato quod sit quartum dictum quod nemini licet exactorem eludere nisi ubi patentissima esset vectigalis iniustitia, sed adiicit Sotus * quod dum haec magno rigore exiguntur satis est quod quisque dum tributum petitur, soluat obediente; maxime ubi debitum non est magni momenti. In declarationem huius sententiae Soti (quia non adeo clara manet) adiecit Metina explicans mentem Soti & dicens quod secundum Sotum non est petenda decima, sed vigesima, aut trigesima. Si autem petatur decima non reddatur nisi petatur, ita Metina contra Cordubam dicentem circa vectigalia, id est *alcabala*, exactorem querendum esse a soluturo.

¶ De quibusdam specialibus impositionibus de quibus meminit Corduba, & de tributo generali Valentia.

C A P. XXXVII.

Porro quia pro viribus exacte a me hanc tributorum materiam absoluendam suscepi, ideo de quibusdam specialibus tributis, & impositionibus de quibus meminit Corduba in suo tractatu de casibus conscientiae nunc agere est operae pretium. Et primo de tributo recepto Valentiae in vsu, quod *derecho general* nuncupatur loquendo, cum Corduba dicendum puto: quia est veluti genus vectigalis, sicut vectigal Castellae est introductum

x Sot. de iust. & iur. lib. 3. q. 6. art. 7.

o s ideo

ideo sub culpa mortali & sub obligatione restitutionis fore soluendum à negotiatore Castellano negotiatore Valentia iuxta usum Valentia receptum, quia ibi sunt obseruandæ leges, & consuetudines.

¶ Porro de secundo genere tributorum quod dicitur *quem* quod introductum fuit pro reficiendis domibus combustis tempore simulatum inter Castellam, & Aragonia regnum, quæ iam sunt reedificatæ ab immemoriali tempore loquedo, & etiam de tributo nuncupato *sisa*, quod impositum esse dicitur ad ædificandam domum publicam valde sumptuosam lonja nuncupatam, quæ in vrbe Valentia fuit constructa, & ad alia opera publica, quæ iam à pluribus annis fuere consummata dicendum est cum Corduba super his diuersas versari opiniones doctorum, inter quas prima & verior est opinio quæ

a *Angel. rit. pedag. §. 6.* tuentur Angelus ^a & Gabriel ^b & Syluester ^c & Caietan ^d qui vnanimiter omnes asserunt in conscientia subdistingui non astringi ad pendenda tributa hæc, quando communi-
niter constat eorum cessasse causam, quia regula generali-
stabilis, quod cessante causa iusta, quæ fuit ad imponenda tributa, collectas, impositiones, hæc tributa desinunt esse iusta, ac per consequens desinunt ab obligando in conscientia. Neque talium tributorum defraudatores peccant in conscientia, neque propter hoc obnoxij sunt institutioni eorum, neque iuste iubetur exigi. Idemque dicendum est pari ratione de continuatione huiusmodi tributorum, sicut de eorum noua impositione, etiam si in immemoriali tempore deducta sit. Neque hic legitima prescriptio admittitur; quia neque ut supponitur bona fides interfuit, postquam certo liquet sine iusta causa fuisse exacta à tempore etiam immemoriali cessante causa.

b *Gabriel in 4. d. 15. §. 5.*

c *Syluest. rit. gabel. la. 3. q. 8. et 9.*

d *Caietan. rit. vectig. in summula.*

c *Met. de restit. q. 13.* scribit Metina ^e asseuerans talia tributa ex obligatione etiam si cessauerit eorum causa esse soluenda ratione titulo prescriptionis, & consuetudinis à tempore immemoriali currentis. Hanc secundam opinionem secundo Corduba loco citato cum prima opinione communiter proponere seu conciliare, ambas habere locum veritatis asserens. Nam prima & communis opinio verum habet, sed

¶ Secunda opinio versatur aliorum doctorum, cui scribit Metina ^e asseuerans talia tributa ex obligatione etiam si cessauerit eorum causa esse soluenda ratione titulo prescriptionis, & consuetudinis à tempore immemoriali currentis. Hanc secundam opinionem secundo Corduba loco citato cum prima opinione communiter proponere seu conciliare, ambas habere locum veritatis asserens. Nam prima & communis opinio verum habet, sed

cet qui

et quod non sit soluendum tale tributum quando constat certo omnino cessasse eiusdem tributi imponendi causam, & quando constat simul cum hoc aliam iustam causam eius loco non successisse, vel si constat quod pro nullo tempore, (cessante iam pro tempore causa) dominus manet obnoxius ad propriis expensis sustentandam causam si se obtulerit, ut ad excubias, & munitionem, & milites sustentandam in arce, si contigerit in aliquo tempore irruere, insultusque facere in hostes. ¶ At opinio aliorum, & Metinæ secunda verum habet, scilicet quod etiam cessante causa, ex obligatione pendenda sint talia tributa quando non constat causam impositionis tributi omnino cessasse, vel si constat cessasse pro aliquo tempore, tamen dominus mansit strictus (dum si obtulerit causa) suis sumptibus sustentari si eam onus subire, sicut est vigiles, speculatores, & que præstituerunt in arce ciuitatis, vel quando creditur vel præsumitur alia esse causa iusta, quæ loco primæ successerit ad continuandam talem tributorum exactionem, vel quod in alios necessarios reipublicæ usus talia tributa expendantur: quæ causæ & occurrunt, & occurrere possunt, quia non paucis quotidie reipublica opprimitur necessitatibus, quæ nouas impositiones istas possent iustificare: si de nouo fierent pro eis supplendis, & quia de his omnibus reddere rationem non expedit continuantur exactiones tributorum quorum causæ cessauerunt, quia loco earum alia denuo causæ emertere, & sic in his casibus iustificata erunt tributa hæc, & secundum omnes debita erunt.

¶ Igitur in casibus præmissis tributorum *quæma & sifa* nuncupatorum, quia nescitur certo, an noua emertere necessaria causa, vel si in alias insumuntur reipublicæ necessitates, vel nõ: & licet talem nouam causam suppetere præsumi possit de ea qualis sit compertum non habemus, concludit Corduba loco citato quod in his prædictis casibus ab eis soluendis non deobligaret, neque impositores, vel exactores eorum damnaret, neque etiã defraudatores eorum reuocantes ea soluere obnoxios culpare, aut restitutionis reos pronuntiaret, quia potius apparet nullam suppetere causam, vel an talis causa subit in dubio res versatur, & sic dubium hoc in præiudicium

*¶ Cause in
sua exigen
di à subdi-
tis tributis*

virtusque

viriusque partis militat. Hac Corduba, vbi in nullam
sus est propendisse partem.

¶ At ne in æquilibrio, suspensum vere linquamus
actoris animum, videtur mihi saluo meliori aliorum iudicio
hanc litem sic posse dirimi, dubiumque diffiniri ve
licet quia in dubio melior est conditio possidentis, &
quia hic dubium est propter prædictas rationes an hæc
tributa sint debita, vel non: & quia auctore Corduba
ma opinio communis, verior apparet: ideo hæc tributa
in conscientia à confessarijs antequam ab exactoribus
vel quæstoribus exigantur non cogantur solvere subditi
nec ideo quod non ea soluerint pœnitentes, vel nolint ante
repetitionem solvere, indignos eos reputent absolue
ne. Nam licet lex in dubio obliget, intelligitur quando
tale dubium non vergit in præiudicium tertij, quia nul
lus bonæ fidei possessor in dubio in conscientia est spo
liandus. Cum igitur possint per opinionem communem
& veriolem suam bonam fidem, & possessionem bonorum
protegere, in conscientia ante repetitionem quæstorum
non sunt obligandi ea persolvere.

Qo. i.

¶ Sed iam de pedagio inquirendum venit, de pedagio
ergo dicendum existimo quod quia tributum est antiqui
tate pollens, neque satis liquet eius impositionis cessante
causam, quia dicitur istius tributi Valentia: imposi
ti peage nuncupati super solas merces ad Castellam aspor
tandas impositi, causam fuisse (vt communiter fertur)
reparationem itineris de Requena ad Valentiam (licet de
hac causa nihil satis exploratum certumve habeatur)
quia iter illud reparatione eget, cum iter hoc frequen
teretur à currum aurigis. Ideo de cõrrario aut iure, aut fa
cto dum non constiterit, obligatione illud solvendi
quibus solet exigi tenentur. Secus esset si de novo imposi
tū fuisset, eiusque impositionis iusta causa lateret, qua
tunc tale tributum præsumendum esset iniustum & rō
que non subeunt subditi obligationem illud solvendi
possuntque subterfugium quærere non solvendi, illud
subterfugiendo, vt tradit Metina, summa Angelica, Sylve
ster, Gabriel, & Caietanus vbi supra.

g Iuxta c.
quinq. d.
de censibus
lib. 6.

¶ Præterea sub silentio prætereundum nõ est & ali
gen

genus tributi nouum impositum nuncupatum hinc ab octo annis à tempore suæ editionis inductum, vt ait Corduba pro triremibus in mari sustinendis de quo Corduba asseueranter ait ex obligatione esse soluendum, quia iustum est, vel præsumendum est iustum sicut & causa eius iusta præsumitur, Quia ad sumptus triremium. Neque præsumendum est id genus tributi impositum fuisse super serico, vt carius redditum ad Castellam non transferretur: sed ideo super talibus serici mercibus tale tributum indictum est: quia merces pingues sunt, quarum negotiatio est frequens: atque per consequens id tributum inde comodius educi potuit, quia pro sustinendis triremibus necessarij sunt sumptus, quam causam summe reipublicæ esse necessariam notum est.

¶ Neque obstat obiectio, qua obijcitur tributa hæc iam per contractum venditionis esse translata in optimates regni, neque regem, aut reipublicam eis potiri: Quia si iusta tributa fuere, exsoluenda sunt, vel huic vel alteri, qui ea exigendi ius obinet. Quia rex qui ea vendidit, pretijque sibi collati emolumentum ad alios vsus necessarios applicuit, vel in tales vsus insumpsit, de redditibus suis quod de tali tributo supplendum erat supplebit. Quod si talia tributa iniusta sunt: neque magnati exigenti debentur, licet illi vendita sint, sicut neque regi sunt debita, neque reipublicæ quia nec rex, neque reipublica potuit vendere, aut transferre ius sibi non competens. Ecce extricauimus dubia præmissa: dum eorum etiam omnes rimati sumus causas.

h. Nauar.

¶ Sed quia iam diffiniuimus culpam esse non excusantem à restitutione occultare se, vel diuertere à vijs vel locis publicis causa defraudandi iustum tributum, aut portarium etiam si luat poenam fraudator secundum communem opinionem contra Nauarrum, & contra nonnullos alios prædicta nostra prædiffinitio intelligitur vera, nisi dominus, cui debetur tributum sola poena magna, vel modica velit se esse contentum.

¶ Adijcimus insuper à culpa abesse mortali obijcere se periculo merces emittendi, vel luendi poenam in dicto casu quo dominus sola poena contentatur etiam

ad l. 9. & 10.

ad euadendam solutionem iusti tributi tale discrimen relet subire: tamen imprudentiæ tribuendū venit: si ita caute non fecerit vt bene sibi cedat.

Q.3. ¶ Præterea illa quæstio huc aduocatur, in qua parum conuenire Nauarrus & Corduba videntur an ille gabellæ debitor vbi publicanus, siue conductor remittit conscientiæ eius vel voluntati, vel verbo solutionem mercium quas defert, reus fiat culpæ, vel restitutionis: si non prodiderit quantitatem mercium, solutionemq; integrâ exhibuerit? Circa quam quæstionem primo ea asserta profertur in quibus tam Nauarrus quam Corduba quam omnes conueniunt, quorum primum est quod nullatenus in aliquo casu licet vi mendacio, aut periurio ad celandum vel subterfugiendum solutionem tributi iusti.

¶ Publica. ¶ Secundo ex mente vtriusque, & omnium asserimus dicuntur: quod dum publicanus, h aut conductor gabellarum debitor quia habet iuramentum, aut remittit conscientiæ debitoris gabellæ vt veritatem pretij, aut quantitatis mercium, quas defert dicat & acceptat: si non plene manifestauerit eam: vbi contra peccati noxam obligationem restituendi non effugit. Ita Nauarrus ¹ & Medina ^m. Addit vero Nauarrus hoc esse verum etiã retenta opinione, de qua ipse meminit de Publicanus infra cap. 23. à nu. 36. quæ habet quod regulariter qui fradat legem temporali pœna munitam, non incidit in spiritualem æternam. Fatetur tamen Nauarrus debitor esse bellæ non teneri id iurare, & in onus suæ conscientiæ recipere, quia satisfacit dicendo se paratū soluere, quæcumque se debere publicanus monstrabit. Hæc Nauarrus in de rebus sed credo hoc vltimum asserit secundum suam opinionem reslit. q. 13. contra communem, vbi tenet, quod lex pœnalis obligat ad solâ pœnam & non ad culpam. Ideo ait quod debitor gabellæ possit reculare sibi delatū à publicano iuramentum, per quod si iurasset iam teneretur restituere sub culpa & in conscientia, sed certe fallitur in hoc saltē quod existimat legem tributorum exolutorum esse meretriciam, quia fundatur si iusta imponat tributa pœnalem in lege naturali quæ dicitur principi deberi subsidia à se imperata iustē pro regni supplēdis necessitatibus, ideo leges hæc de persoluedis iustis tributis, secundum communem opinionem contra Nauarrum, & in conscientia, & sub culpa obligantur

pa obligantur ea soluere subditi iuxta tamen vsu receptū modum soluendi. Hoc insinuauit Dominus dum dixit, reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo.

¶ Tertio asserimus cum Corduba loco citato quod dū debitor pedagij, aut portarij caueat periuria & mendacia, citra culpam mortalem & absque restitutionis obligatione poterit non pandere & non soluere integraliter, & in totum pedagium siue portarium iustum quando suæ voluntati, aut verbo remittitur à gabellæ conductore, quia talis gabellæ debitor, id est pedagij est conductor, & exactori amicus, sicut contingit eum in itinere habere amicitiam cum negotiatoribus ordinarijs, & viatoribus frequentibus ne per alia diuertant, oppida, & loca illis licita, & quia sic more receptum est, scilicet non scrutari neque in rigore cogere omnes merces propalare, illos neque in totum ab eis extorquere integrum tributum, vel pedagium alias debitum: nisi iuxta simplicem depositionem, qua deponunt, vel soluunt dicentes accipe hæc tibi debeo: licet conductor, & publicanus vel nouerit, vel suspicietur viatores plura portare, pluraque debere, quia iam cum tali solutione videntur contentari, in cuius confirmationem Corduba citat Sorum, & communiter doctores vbi supra. Aqua sententia nō ausim diuertere præsertim si causæ quibus ista sententia nititur, quæ supra allegata sunt verè sint. Secus alias, si tales causæ non subsistant: & pedagia certo iusta sint.

¶ Insuper & adijcimus sciscitari vbi tributa aliqua iniusta, alia vero iniusta exiguntur, vtrum per solutionem cogitur soluere tributa iniusta possit iuste recompensare sic pro tributis iniustis quæ tenebatur iste soluere. Huic questionem ex mente Cordubæ duximus sic respondendum, quod si iam debitor iusti tributi tantum ad euadendam iurgiam, & litis quia aliter nequiuisset facere exoluit tributa iniusta, tunc via recompenationis bene potest in ea quantitate, qua tributa iniusta coactus est soluere, sibi retinere tributum iustum, id occultando neque soluendo. Hoc autem verum habet si vtraque tributa tam iniusta quàm iniusta eidem domino & conductori soluenda erant, quia aliter recompenatio fieri nequit quia esset soluere iniustos

Q. 4

iustos pro peccatoribus.

Q^o. 5. ¶ Quia in hac materia sicut in aliquibus alijs, alieni casus solent inter opiniones varias versari: hæstari hi quispiam poterit, vtrum in his, & similibus inter varias opiniones versantibus casibus, possit quis tuta conscientia, duorum vel trium theologorum bonorum tali opinione præstantium sententiam sectari, dum sibi conscientia respondent, nec ipsum peccare neque ad restitutionem teneri. Cui dubio ex mente Cordubæ loco citato respondemus affirmatiue talem tuta conscientia huiusmodi duorum vel trium theologorum, & autoritate, & opinione pollentium sententiam posse amplectari, nam in hoc casu etiam si errasset putans se attingere veritatem, ignorantia inuincibilis eum immunem redderet à culpa. Quæ quidem assertio verum habet nisi in casu, quo talis competentum haberet communiter sapientes tenere contrarium & istud contrarium communiter inter homines timoræ conscientia in practica fuisse receptum, quia tunc talis opinio ordinariè solita est esse vera, & quæ intercedente periculo, vel dubio peccati mortalis est sequenda: si in amplectendo contrariam tale periculum imminet. Exceptum tamen nisi constasset aliam opinionem cõtra scilicet prædictam communem tum probabiliorem esse, tum etiam

n Huius magis fundatam, quia tunc omiſſa opinione communis sententiæ se hæc amplecti tute potest, sed hoc raro & non sepe contingit. Et ita in casibus huius materiæ opinio communis præsequitur quæ & melior est & maiori autoritate pollet, amplectenda est.

in quæstio-
nar. lib. 2.
de ignoran-
tia. q. 3. c. 11

Ment. 12

a Cordubæ
in tr. et. de
casib. con-
sent. q.

114.

¶ De tributis gallinarum, & alijs egregijs casibus circa materiam.

CAP. XXXVIII.

¶ Otro etiam de tributis gallinarum, quæ etiam ab antiquo memoriali magnatibus, & dominis minori preterquam valent solita sunt rependi scitu necessarius hic incidit sermo, cuius quæstionis meminuit Cordubæ præpones quæstionem vtrum dominus à populis sibi subditis licite pensionem mille gallinarum pro mensa sua antiquo recipit, quas minoris soluit citra medietatem, quæ valeant nunc temporis: quia ab hinc octoginta annis

decem